

PRISPEVEK K PREŠERNOVEMU DNEVU Živa Jakšič Ivačič

Naslovnice knjig v zbirki *Pesmi Franceta Prešerna*

Testni bralci Dnevnega centra zveze Foto: Zveza Sožitje

Poezija Franceta Prešerna zdaj tudi v lahkem branju. **Zveza Sožitje** je izdala zbirko treh knjig z naslovom **Pesmi Franceta Prešerna: lahko branje**.

V knjigah, ki so napisane v lahkem branju, najdete informacije o življenju Franceta Prešerna kot tudi pet prirejenih pesmi: O Vrba, srečna draga vas domača; Povodni mož; Nezakonska mati; Apel in čevljar in Slovo od mladosti.

Namen zbirke je **približati življenje in dela našega največjega pesnika tistim, ki težje berejo in težje razumejo prebrano**.

Knjige obstajajo v elektronski in fizični obliki. V **elektronski obliki so knjige dostopne** na spletni strani Zveze Sožitje: <https://www.zveza-sozitie.si/pesmi-franceta-preserna.html>

Ob tej priložnosti bo urednik in vodja radijskih oddaj za invalide, Borut Pogačnik, v sredo, **7. februarja**, v oddaji **Odprta dlan**, gostil **Živo Jakšič Ivačič**, med **10.30 in 11.15 uro**. V kontaktni oddaji bodo lahko sodelovali tudi poslušalci, ki bodo v času oddaje poklicali na **01 786 0 400**. Frekvence Radia Zeleni val so: **93,1, 96,2 in 97 MHz**.

V Združenju invalidov – Forumu Slovenije smo že tudi bili prvi, ki smo 27. maja 2021 v oddaji **Odprta dlan** predstavili **Ustavo RS v lahkem branju**, kar je tudi takrat poželo obilo odobravanja.

TUDI V VELENJU POZORNI NA DEMENTNE

Maja Selič

Knjižnica Velenje postala Demenci prijazna točka

Foto: Spominčica

V torek, 30. januarja, se je **mreži Demenci prijaznih točk pridružila Knjižnica Velenje!** Demenci prijazno točko sta slavnostno odprli **Metka Pivk Srdič**, namestnica direktorja Knjižnice Velenje in **Štefanija L. Zlobec**, predsednica Spominčice Alzheimer Slovenija, ki sta skupaj simbolično nalepili nalepko treh spominčic na vhodna vrata knjižnice. Navzoče so nagovorile namestnica direktorja Knjižnice Velenje, Metka Pivk Srdič, Brina iz Knjižnice Velenje, direktorica DEOS Zimzelen, Andreja Štefan Bukovič in Štefanija L. Zlobec, ki je podala tudi **kratko predavanje o združenju Spominčica**, aktivnostih, **prvih znakih demence in načinu komunikacije z osebami z demenco**. Dogodek so popestrili s čudovitim kulturnim programom, ki so ga pričarali pevci pevskega zbora DEOS Zimzelen. Skupaj gradimo demenci prijazno družbo.

PRISLUHNIMO TIŠINI: KRETNJA IN BESEDA 2023: SOLIDARNOST IN UJMA

Vlasta Tifengraber

Foto: Prisluhnimo tišini

Ujma in solidarnost sta zaznamovali minulo leto, ki si ga bomo vsi zapomnili po katastrofalnih poplavah, kakršnih v samostojni Sloveniji še ni bilo. Zato je **kretnja leta 2023 postala solidarnost, beseda leta pa ujma**. Kretnje za besedo ujma **gluha skupnost še ni imela**, zato je **skupina za razvoj slovenskega znakovnega jezika določila tudi kretnjo zanjo**. Kako se kretata ujma in solidarnost ter kako solidarni smo Slovenci, si lahko pogledate v oddaji Prisluhnimo tišini.

Oddaja Prisluhnimo tišini bo na sporedu v torek, 6. februarja, ob 11.40 uri na TV SLO 1. Prav tako je oddaja že dostopna preko linka: <https://www.rtv slo.si/rtv365/arhiv/175020382?s=tv>

DIALOGU NAPROTI?

Zveza organizacij pacientov Slovenije (ZOPS) in Zdravniška zbornica Slovenije (ZZS) sta za izhod iz stavke pripravljene sodelovati s Sindikatom Fides in Ministrstvom za zdravje

Na Zvezi organizacij pacientov Slovenije (ZOPS) pozorno spremljajo **razvoj dogodkov v zvezi s stavko zdravnikov in zobozdravnikov**. Zato sta se danes sestali predsednica ZOPS Štefanija L. Zlobec in predsednica Zdravniške zbornice Slovenije (ZZS) dr. Bojana Beović, skupaj s sodelavci. Pogovarjali so se o širših razlogih za stavko, ki niso samo vprašanje plač, temveč tudi potreb reforme zdravstvenega sistema. Soglašali sta, da je zato nujen širši dialog vseh ključnih deležnikov zdravstvenega sistema.

Pri tem procesu sta Zveza organizacij pacientov Slovenije in Zdravniška zbornica Slovenije pripravljene sodelovati s svojimi predlogi in se pogovarjati z obema vpletenima stranema.

DRŽAVNI ZBOR VRNIL VOLILNO PRAVICO OSEBAM POD SKRBNIŠTVOM Irena Vovk Terčič

Foto: Zveza Sonček

Poslanke in poslanci Državnega zbora RS so v torek, 30. januarja 2024, na 16. redni seji z 79 glasovi ZA in nobenim proti sprejeli novelo Zakona o volitvah v državni zbor (ZVDZ-E). ZVDZ-E tako osebam z intelektualnimi in psihosocialnimi oviranostmi poleg aktivne vrača tudi pasivno volilno pravico ter ustrezno opredeljuje pravico do pomočnika osebi, ki bo na volišču potrebovala pomoč. Nova ureditev bo veljala že junijskih volitvah v Evropski parlament.

Tri nevladne organizacija – Zveza Sonček, Zavod Risa in Društvo za kulturo inkluzije –, smo se namreč povezale v skupnem projektu, ki se imenuje Volilna pravica ni kaprica (, Gibanje za odpravo odvzema volilne pravice osebam z invalidnostjo, **ter uspele!** Zakonodajna sprememba je plod naporov vseh nas ter konstruktivnega sodelovanja med Državnim svetom in Državnim zborom ter vsemi poslankami in poslanci. **Slovenija se je pridružila tistim državam EU, v katerih je volilna pravica pojmovana kot človekova pravica, ki je enako priznana vsem polnoletnim državljanom.**

Boštjan Kotnik, predsednik Društva za kulturo inkluzije

»Kampanja »Volilna pravica ni kaprica«, JE dosegla svojo »končno postajo« v Državnem zboru z glasovanjem o »predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o volitvah v državni zbor«. V predlogu je na pobudo treh nevladnih organizacij – Zveze Sonček, Zavoda Risa in Društva za kulturo inkluzije – končno uresničena ustavno zagotovljena pravica vsem posameznikom oz. državljanom Republike Slovenije voliti in biti voljen. Dosledna uporaba 43. člena Ustave in zlasti 29. člena Konvencije o pravicah oseb z invalidnostjo JE s tem zagotovljena.«

Tatjana Knapp, direktorica Zavoda Risa

»Današnja odločitev Državnega zbora je izjemno pomembna za celotno državo, še zlasti pa seveda za ljudi, ki so do zdaj lahko volilno pravico izgubili zaradi svoje oviranosti oz. invalidnosti. Za Republiko Slovenijo sprejetje novele ZVDZ pomeni, da smo več kot 15 let po uzakonitvi Konvencije o pravicah ljudi z invalidnostmi dali figo iz žepa in kot država priznali enako človekovo in državljansko pravico vsem odraslim državljanom, državljankam. Za ljudi z oviranostjo oz. invalidnostjo potrditev novele pomeni, da je njihov glas prepoznan in pripoznan. S tem, ko so priznani kot volivke in volivci, jim je na državljanski ravni priznana pravica odločanja o lastnem življenju, lastni prihodnosti. Zdaj se moramo deležniki, med katerimi so seveda najpomembnejši volivke in volivci z oviranostjo, še tesneje povezati in zagotoviti dostopne volilne procese, med drugim z razvojem kognitivno dostopnih gradiv in zagotovitvijo druge ustrezne podpore pri odločanju, glasovanju.«

Iztok Suhadolnik, direktor Zveze Sonček

»Veseli nas, da se je Slovenija pridružila skupini naprednih držav Evropske unije in sprejela novelo Zakon o volitvah v državni zbor, ki bo omogočila volilno pravico vsakomur in jo vrnila tudi osebam z invalidnostjo, katerim je bila volilna pravica v preteklosti odvzeta.«

Pred glasovanje v Državnem zboru smo predstavniki Zveze Sonček, Zavoda Risa in Društva za kulturo inkluzije, in sicer Irena Vovk Terčič, Tatjana Knapp, Izток Suhadolnik in Boštjan Kotnik, pred poslopjem parlamenta podali izjave in pojasnila: https://www.facebook.com/zsoncek?locale=sl_SI

Podprto s sredstvi Programa ACF v Sloveniji 2014-2021.

REKORDNA UDELEŽBA NA 15. SMUČARSKEM KAMPU

Jože Globokar

Zveza paraplegikov Slovenije je od **30. januarja pa do 1. februarja 2024 na smučiščih Rogle**, pripravila že **15. smučarski kamp** z mednarodno udeležbo. Udeležilo se ga je rekordnih 68 smučark in smučarjev, med njimi kar 23 lažje gibalno oviranih tetraplegikov in paraplegikov na monoskijih in njihovih spremljevalcev. Tokrat se je slovenskim parasmučarjem na smučiščih Rogle pridružilo 13 ljubiteljev belih strmin iz Hrvaške in dva iz Bosne in Hercegovine. Seveda pa so tudi tokrat smučarkam in smučarjem pomagale študentke delovne terapije in njihova mentorica mag. **Alenka Plemelj** iz Zdravstvene fakultete v Ljubljani. Še posebej tistim, ki so se prvič srečali s smučanjem na monoskijih.

Med paraplegiki je vsako leto več zanimanja za opojno vijuganje po belih strminah. Mogoče tudi zaradi dostopnejših smučišč in žičnic. Zato smo si za tiste parasmučarje, ki nimajo svojih monoskijev, tudi tokrat pri avstrijskem proizvajalcu Prashberger, sposodili nekaj tovrstnih sedežev, ki se pripnejo na smučko. To znanje verjetno hitreje pridobijo tisti parasmučarji, ki so smučali že pred poškodbo. Parasmučarji in smučarji so prvi

in drugi dan, v lepem in sončnem vremenu in na lepo pripravljenih smučiščih Rogle, izkoristili za sproščen trening, kajti zadnji dan jih je čakala resna tekma v veleslalomu.

Foto: Drago Perko

Veleslalomski tekma je potekala na smučišču Mašin žaga, kjer se je pomerilo 22 tekmovalcev na monoskih, kar pomeni rekordno število. Na startni listi, ki jo je pripravil naš parasmučar **Toni Zakrajšek**, pa je bilo še 28 udeležencev 15. kampa. Tekmovalci so imeli na voljo tri vožnje, za končne uvrstitve pa sta štela dva najboljša rezultata.

Med parasmučarji na monoskih je bil najhitrejši **Dino Sokolovič** – 0:55,14 (HRV), drugi je bil **Matej Arh** – DP-KR 1:05,36, tretja **Brina Markež** – DP.LJ 1:05,98, četrto **Gregor Gračner** – DP-LJ 1:08,13, peti pa **Matej Lednik** – DP-CE 1:08,29. Med spremljevalci je prvo mesto osvojil **Žiga Čož** – 0:55,98, drugo **Sebastjan Bajde** – 1:01,60, tretje **Andrej Bolha** – 1:02,92, četrto **Neja Mohorič** – 1:04,51, peto pa **Jure Rejec** – 1:05,35. Najboljši so prejeli medalje. Tekmovanje so si ogledali tudi udeleženci prvega smučarskega kampa za družine z mladimi invalidi, ki ga organizira Zveza za šport invalidov Slovenije-Slovenski paralimpijski komite. Zadnji dan so se udeleženci kampa pomerili v veleslalomu.

ZA PROMOCIJO CIVILNIH INVALIDOV VOJN Niko Kostjukovskij

Mag. Dolči Videnšek

Foto: arhiv ZIFS

Tudi letos bomo v Združenju invalidov – Forumu Slovenije naredili vse, kar je mogoče, za promocijo slovenskih invalidskih organizacij, kar počnemo že od leta 1995 naprej. Tudi letos bo naš urednik Borut Pogačnik dal vse od sebe, da bo v oddajah in v Sporočevalcu, sorazmerno predstavil vse invalidske organizacije, njihovo delovanje in uspehe, saj je opaziti, da je to tudi že od sredine devetdesetih let naprej, praktično edina promocija.

Tako bo v nedeljski oddaji **Sončni žarek** na **Radiu Celje**, **11. februarja med 18.15 in 18.45 uro**, nastopil predsednik Zveze društev civilnih invalidov vojn Slovenije **mag. Dolči Videnšek**, ki bo v pogovoru z urednikom orisal izkušnje in uspehe preteklega leta v njihovi zvezi. Oddaji lahko prisluhnete na frekvencah: **95,1, 95,9, 100,3 in 90,6 MHz**.

SPODBUJAMO VSAKODNEVNO DRUŽENJE

Katarina Lukešević

Skupinsko druženje na Ptuju

Foto: A.P. – ZIFS 2024

S programom **Veriga psihosocialne oskrbe in druženja** omogočamo invalidom, torej vsem uporabnikom programa, da **živijo čimbolj zdravo življenje**. Z obiski jim izvajalci programa ponujajo, ne samo svojo pomoč pri različnih opravilih, ampak tudi **priložnost za druženje med svojimi sovrstniki**. Ker na naše dobro počutje močno vpliva druženje, sta izvajalca Anton in Slava izvedla skupinsko druženje na Ptuju.

13. PUSTOVANJE INVALIDSKIH ORGANIZACIJ

Irena Vovk Terčič

kurentovanje 2.2. – 12.2. 2024
KARNEVALSKA DVORANA
CAMPUS SAVA PTUJ

**13. TRADICIONALNO PUSTOVANJE
INVALIDSKIH ORGANIZACIJ**
SREDA, 7. 2. 2024 MED 10. IN 14. URO
V PRIREDITVENI DVORANI CAMPUS NA PTUJU,
ŽNIDARIČEVO NABREŽJE 2.

Najlepše in najbolj izvirne maske bodo nagrajene.
Za glasbo bo poskrbel DJ.
(pripravljamo pa še glasbeno presenečenje :))
S svojim nastopom lahko popestrite naš program.
Prijava do četrka 1.2.2024 na mail: ptuj@soncek.org
Javite številko udeležencev in nastopajočih!
Fašenk ... BO!
Društvo Sonček Ptuj-Ormož in VDC Sonček Ptuj

Vabljeni na Ptuj!

Foto: Zveza Sonček

Spet je prišel najbolj norčav del leta – pust. V sklopu prireditev **Kurentovanja na Ptuju**, tudi letos **Društvo Sonček za cerebralno paralizo Ptuj-Ormož in VDC Sonček Ptuj** že trinajstič prirejamo pustovanje invalidskih organizacij.

Kdaj? **V sredo, 7. februarja 2024, med 10. in 14. uro**

Kje? **V prireditveni dvorani Campus, na Ptuju (Žnidaričevo nabrežje 2)**

Da ne boste ostali brez pustnega krofa in pijače, se **prijavite na ptuj@soncek.org**. Najlepše in najbolj izvirne maske bodo nagrajene. Za glasbo bo poskrbel DJ. Pripravljamo tudi glasbeno presenečenje ... Pustni čas je na Ptuju čas vsesplošnega rajanja in zabave, zato se že vsi veselimo odlične pustne zabave, na kateri zagotovo ne bo manjkalo norčavega vzdušja. Fašenk ... BO!

PO 1. ZIMSKEM PARALIMPIJSKEM TABORU ZA DRUŽINE Drago Perko

Udeleženci 1. zimskega paralimpijskega tabora za družine

Foto: Miha Kačič

Na Rogli je od četrтка, 1. februarja, do nedelje, 4. februarja, potekal **1. zimski paralimpijski tabor za družine**. Udeležilo se ga je kar **13 mladih in njihovih družin**, ki so se preizkusili v smučanju, ob tem pa spoznavali še dvoranske parašporte.

»Naša zveza si je nabrala izkušnje na poletnih taborih za družine. Zato smo se opogumili in se s 1. zimskim paralimpijskim taborom za družine podali v naravno okolje, ki ga prinašata zima in smučišče. Zato je minule dni na Rogli potekal tabor, kjer so mladi lahko smučali, mi pa smo s pomočjo smučarskih učiteljev, ki so večji voznje monoskijev in biskijev, poskrbeli za njihovo varnost in strokovno podporo. Služilo nam je tudi vreme, na koncu pa smo imeli prijeten športni dogodek. Odzivi so dobri, družine in otroci so uživali, nam pa laska, ker nam je uspelo izpeljati prvi tak tabor za populacijo, ki je bila pri udejstvovanju na snegu prikrajšana,« je **Damijan Lazar**, predsednik Zveze ŠIS-SPK pojasnil, zakaj se je zveza odločila in pripravila ta tabor. Tudi zahvaljujoč izkušnjam in pomoči Zveze paraplegikov Slovenije, ki so na Rogli tik pred našim taborom uspešno izvedeli že 15. smučarski kamp.

Mladi in družine so se na Rogli zbrali v četrtek, ko je sledil spoznavni večer, v petek pa zjutraj pa so bili mladi že na snegu. Eni v biskiju oz. monoskiju, ostali, hodeči, pa na smučeh. »Razmere za smučanje so bile čudovite, udeleženci pa željni smučanja. Preizkusili smo se v biskiju, ki je smučarski pripomoček za gibalno ovirane. Ima školjko, s sedalom, kamor se usede posameznik. Biski ima tudi mehanizem, ogrodje in dve smuči za drsenje po snegu. Varovanec sedi, a ima tudi sam lahko aktivno vlogo, da pomaga pri usmerjanju biskija, mi pa smo poskrbeli za hitrost,« je **povedala Nika Šuc, učiteljica paraalpskega smučanja**, ki spomni, da so prvi biski v Slovenijo pripeljali leta 2007 v okviru aktivnosti gorenjskega društva Sonček.

»Na Rogli je bilo super, igrali smo se, družili s prijatelji in smučali. Z mano je bil učitelj smučanja,« je bil nad taborom navdušen mladi 7-letni Maksimiljan iz Rimskih Toplic. »Na taboru smo prvič, vtisi so izvrstni. Tu si starši izmenjamo izkušnje, izvemo za **zimske parašporte**. Ker so nekateri smučarski rekviziti dragi, je dobro, da jih tu preizkusimo,« je dodala Maksimiljanova mama Špela Peras Podpečan. Poleg Nike so svoje smučarsko znanje z mladimi delili še štirje učitelji: Ilija, Jasna, Katarina in Žiga.

»Smučanje je bilo zelo zanimivo, sama sem bila v biskiju. Čutila sem, kako so me peljali. Vesela sem bila, ker je bila z mano na Rogli moja družina,« je bila po taboru navdušena 12-letna Kornelija.

Dopoldan se je smučalo, aktivnosti pa ni manjkalo niti popoldan. Tako so se **mladi v dvorani** preizkusili v **igranju dvoranskega balinanja in curlinga, s plesom** so jih seznanili člani PK Zebra. Na Roglo je prišel tudi **Jernej Slivnik**, naš uspešni parolimpijec, paraalpski smučar, ki je zbranim predstavil svojo navdihujočo zgodbo. Že v petek nas je obiskal tudi Aljaž Abe, raziskovalec iz podjetja Lek Slovenija, in navdušil zbrane z zanimivimi kemijskimi poizkusi.

V nedeljo so nam prišli na pomoč pri izvedbi tudi Lekovi prostovoljci. »V nedeljo, zadnji dan tabora, sem imel tako dobrega spremljevalca, prostovoljca Uroša, s katerim sva »potrgala« celotno situacijo. Tega tabora tudi zato ne bom pozabil,« je bil nad prostovoljcem Urošem navdušen Haris, ki je prišel na tabor na Roglo. Pečat nedelji, zadnjemu dnevu, so dale še zimske igre. V nedeljo pa so nas obiskali tudi predstavniki slovenskega društva za terapijo s pomočjo psov Tačke pomagačke, ki združuje člane/ice, ki so skupaj s svojimi psi pripravljene delati kot prostovoljci. Osnovni cilj društva je usmerjen v pomoč pri rehabilitaciji in izboljšanju počutja in zdravja otrok, mladostnikov, starostnikov ter oseb s posebnimi potrebami.

KNJIŽNA NOVOST HIŠA POLNA SKRIVNOSTI Katarina Lukešević

Založba Primus, strani 365, 25,90 eur

Foto: Katarina Lukešević

Angleška mojstrica trilerjev **Lisa Jewell** nam je ponovno postregla z zapleteno nepredvidljivo zgodbo, ki je povezana s srhljivo hišo v elitni londonski soseski na Cheyne Walku, kjer se je 25 let nazaj zgodil trojni umor in izginotje dveh najstnikov. Preživela je samo desetmesečna dojenčica. Po mnenju nove lastnice-dedinje, danes petindvajsetletne Libby naj bi v hiši njenih bioloških staršev strašilo. Z odprtjem pisma, se bo **spremenilo vse**. Ne samo njeno življenju, ampak tudi vseh ostalih vpletenih.

Naslovnica knjige **Družina nad nami**, ki je izšla pri **Založbi Primus**, nam sporoča, da se bomo med branjem sprehodili znotraj ene hiše, kjer bomo spoznali skrivnostne družine, ki so živele v kultu in naleteli v kuhinji na tri trupla, oblečena v črno. Srhlijvka se bere hitro skozi tri različne zorne kote treh glavnih junakov. Tako dobi bralec vse potrebne informacije **o misteriozni preteklosti in sedanjosti**. Ob tem se vseskozi sprašujemo, kaj se je zgodilo v tej hiši, kdaj bo prišlo do srečanja glavnih likov, kje so preživeli in kdo je moril? Pazite, koga boste naslednjič spustili v svojo hišo, saj vaša hiša lahko hitro postane njegova ali njena.

PRISLUHNIMO TIŠINI: ZAKAJ RAZLIČNE MERITVE SLUHA? Vlasta Tifengraber

Foto: Prisluhnimo tišini

V tokratni oddaji Prisluhnimo tišini bomo **predstavili merjenje sluha po Fowlerju in decibelu**. S pomočjo strokovnjakov bomo prikazali **različne postopke merjenja sluha**, posebej pa se bomo ustavili ob **metodi Fowler**. Ta način merjenja sluha nas zanima predvsem z vidika ustreznosti meril, ki so podlaga za pridobitev pravic. Več o merjenju sluha, njegovih postopkih in merilih boste izvedeli v oddaji Prisluhnimo tišini

Oddaja Prisluhnimo tišini bo na **sporedu v soboto, 10. februarja, ob 15.25 uri na TVS SLO 1 in v torek, 13. februarja, ob 11.40 uri na TV SLO 1.**

HALO, ZIFS...? Poberki iz dežurne svetovalne službe

Pokličite nas na **041 381 679**, vse dni v tednu med **8.00 in 21.00 uro** ali povprašajte na info@zifs.si.

Dežurna svetovalna služba Združenja Invalidov – Foruma Slovenije deluje neprekinjeno vse dni že od **20. marca 2020** naprej in je v tem času pomagala že več kot tisoč ljudem.

»Poročilo angleške Komisije za socialno pravičnost iz lanskega decembra ugotavlja, da ima kar **13.4 milijona prebivalcev Združenega kraljestva** mentalne posledice covid-19. Ocenjujemo, da je takih pri nas okoli **160.000**. Porast raznolikih težav registrira tudi naša dežurna služba«

Poberek iz dežurne svetovalne službe:

- Zelo dobro nas pozna, sedaj že upokojeni receptor enega ljubljanskih domov za ostarele, ki zelo ceni naše delo in bi se z veseljem priključil tudi katerih kulturnih sekcij. Na YouTube snema bosanske sevdalinke in bi z veseljem posredoval to vrst glasbe tudi drugim invalidskim organizacijam, če so te za to zainteresirane.

Odgovorili smo mu, da rade volje sprejemamo vso pestrost, naj si bo glasbeno ali drugačno ter da ga bomo takoj obvestili, ko bomo kakšne povratne informacije s strani invalidskih organizacij glede te vrsti glasbe.

- Prejeli smo številne klice in obvestila invalidov, starostnikov in bolnikov, ki zadevajo stavko zdravnikov.

Povsem razumemo, da to vpliva ne samo na razmah številnih bolezni, ampak tudi na umrljivost prebivalstva, kar je popolnoma v nasprotju s Hipokratovo prisego, ki jo morajo dati zdravniki, ko diplomirajo.

PRAZGODOVINSKE MAGIČNE IN VERSKE PREDSTAVE

Zoran Radonjić »Žonki«

Foto: Katarina Lukešević

Ljudje v prazgodovini so se gotovo bali vsega, kar jim je bilo neznano in nedoumljivo oziroma skrivnostno (npr. smrt). Iz nepoznavanja naravnih pojavov, človekove nemoči in strahu se je rodila misel, da svet obvladujejo nadnaravne oz. nadčloveške sile. Človek se jim je hotel prikupiti s čaščenjem in obredi. Rodila se je religija.

Kako in kdaj se je pojavila vera v posmrtno življenje lahko le ugibamo. Mogoče so ljudje sanjali o mrtvih sorodnikih, torej so bili ti »živi«. Ali pa so domnevali, kot mnogi še danes, da res obstaja onstranstvo. Arheološke najdbe so pokazale, da je že neandertalec verjel v posmrtno življenje, saj je umrle pokopaval in jim v grobove dajal orodje in orožje.

V drugi polovici 19. stoletja so (na podlagi preučevanja religije sodobnih t. i. naravnih ljudstev) skovali izraz **animizem** za eno izmed prvotnih oblik religije. Animizem je verovanje, da so vse stvari v naravi žive in imajo duhove.

V animističnih družbah so verovali, da dobri duhovi človeku pomagajo, zli pa mu škodujejo. Slednje so odganjali od sebe z amuleti (predmeti, ki se jim pripisuje čarovna moč) oziroma magijo.

Dokler so se ljudje ukvarjali predvsem z lovom, so se največ srečevali z živalmi in se jih tudi najbolj bali, zato so jih začeli častiti, upajoč, da jih bodo varovale vsakršnega zla. Svete živali so postali totemi rodov (totem – zaščitnik, rodovno znamenje) in rodovi so se po njih tudi imenovali (npr. Volk, Medved, Jelen itd.). Opisano obliko religije imenujemo **totemizem**.

Običajno mislimo, da je bil totem tabu oziroma nedotakljiv. Te živali naj ne bi smel nihče ubiti ali jesti. Toda omenjenega ne moremo posploševati na vse skupnosti (rodove, plemena, ljudstva). Kelti so npr. častili svinje in merjasce. Obredno so jih lovili in jedli, da bi pridobili njihovo moč.

Ko so se razvile nove gospodarske panoge (poljedelstvo, obrti, obdelava kovin) so postali totemi tudi naravni pojavi (npr. sonce, oblaki, dež), posamezne rastline in kovine ter predmeti (npr. sekira).

ZEMLJA
Jože Kovačič – Jojo*

Foto: arhiv ZIFS

Spoštujmo vse živo na naši zemlji
ne ropaj ne uničuj, vsega ne jemlji.

Pustimo naravi njene zakone,
ker svet že propada in tône.

Ne rinimo brezglavo v veselje,
ker tu nam vsekakor je bolje.

Vsa znanost nam nič ne koristi,
če bomo zemljo uničili do obisti.

Imamo zrak, vodo, rože, drevesa
ne pokvarimo vsega, tu so nebesa.

(December 2023)

***Jože Kovačič – Jojo** je pesnik, slikar, aktivni član Društva distrofikov Slovenije in Združenja invalidov – Foruma Slovenije.

IMELI SMO LJUDI... MARKO BOLKA Borut Pogačnik

Marko Bolka

Foto: arhiv ZIFS

Kar 21 let smo obiskovali **Marka Bolka** in mu popestrili čas v okviru našega programa Veriga psihosocialne oskrbe in druženja vsak teden. Zelo težko je pričakoval naše obiske, z veseljem pa je tudi prebiral vsak teden Sporočevalca, saj mu je prinašal pomembne novice od blizu in daleč.

Žal pa so hude komplikacije z dihanjem puščale vedno večji usodni pečat, tako da je za posledicami umrl v golniški bolnišnici.

Kljub tetraplegiji, je bil zelo optimističen, vedno usmerjen v prihodnost. Ter v pričakovanju izzivov za še boljše preživljanje prostega časa v Preddvoru, kjer je lahko občudoval lepo naravo in užival v prekrasnem razgledu.

Življenje obrača liste velikokrat v nasprotju z našimi pričakovanji in načrti. Skoraj vsak dan izvemo za mnoge, da so zboleli ali pa da so v bolnišnici.

Marka se bomo radi spominjali, saj je bil sveta zgled prijateljstva in dobre volje.

Sporočevalca izdaja Združenje invalidov – Forum Slovenije, Linhartova 3, p.p. 3534, 1116 Ljubljana

Glavni in odgovorni urednik: Borut S. Pogačnik

Tajnica uredništva: Katarina Lukešević

Telefon: 041/381-679; e-naslov: info@zifs.si

Mednarodna standardna serijska številka: ISSN 2630 – 3639

Z odločbo Ministrstva za kulturo z dne 16.12.2020 je elektronski medij »Sporočevalec« v razvidu medijev pod zaporedno številko 2378.

Uredniški odbor sestavljajo: Borut Sever (FIHO), Luka Pavlin (ZDSSS), Anton Petrič (ZDGNŠ), Jože Globokar (ZPS), Anja Pišlar (Zveza Sožitje), Pavel Kranjc (ZMS), Drago Perko (Zveza ŠIS – SPK), Jože Ocvirk (Društvo za zdravje naroda), Irena Vovk Terčič (Zveza Sonček so.p.), Niko Kostjukovskij (predstavnik bralcev)
Izhajanje revije podpirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij in Ministrstvo za kulturo.